

Eigi eg at varða um bróður mín

Frú Henriksen hevði eina íbúð við átta rúmum. Seks leigaði hon út, og hevði tvey sjálv, men tey stóðu ofta tóm, tá hon vitjaði børn síni á bygd. Vit, leigarar, lögdu ikki merki til, um hon var burtur ella heima, tí hon var ein still og friðarlig kona og eitt sindur deyv. Vit komu væl um sátt.

Vit vóru øll somul ung og fátøk, men vit vóru sparin og høvdu tað ofta stuttligt. Tað var ein góð tíð, haldi eg. Men eitt er, ið nívir meg. Søgan um

*„Og tó, alt, ið hendi,
mátti henda, tað kundi
á ongan hátt vera mín
skuld“.*

Janus. Eg vil helst ikki hugsa um hana, men hon fer óiva at elta meg, so leingi eg livi. Og tó, alt, ið hendi, mátti henda, tað kundi á ongan hátt vera mín skuld.

Vit kendu einki til Janus og høvdu beinanvegin óvilja ímóti honum, eg veit ikki hví. Okkum dámdi ikki, at hann skuldi yvirtaka kamarið hjá Peturi, sum tók prógv og flutti.

Janus var lágvaksin og skeitti, stamaði og hevði stór, reyð oyru. Vit góðtóku hann ikki, sum hann var. Teir fyrstu dagarnar merktu vit ikki so nógv til hann, og eg gloymdi næstan, at hann var har.

So eitt kvöldið Erika og eg drukku te inni hjá Lis, bankar á hurðina, og Lis letur upp. Tað var Janus, sum fegin vildi lána eina sigarett. Hann fekk eina, men var standandi í hurðini og stardi at Eriku. Erika, sum var ein vinarlig genta, helt, at hon mátti siga okkurt. "Ná, dámar tær at bígva her?", segði hon við sínum søta smíli. Jú, honum dámdi væl, fekk hann

Janus var lágyaksin og
skeiði, stamaði og hevði
stór, reyð oyru. Vit
góðtók hann ikki.

sagt, her var jú hugnaligt. Henn bleiv standandi, men eingin visti meiri at siga, og at enda takkaði hann fyri sigarettina og fór.

Á ein hátt tóku vit synd í honum, hann mundi helst keða seg, men hann um tað. Hetta var ikki einasta ferðin, Janus kom at lána okkurt, og var tað ikki fyri at lána, so var tað fyri at bera tað lánta aftur, og hann royndi altíð at geva meir, enn hann hevði fingið. Harafturat var hann næstan altíð á gongini, tá tú komst á kvöldið, og tá vit vóru í køkinum, fingtu vit ofta vitjan av honum. Honum gekst illa at tosa, men hann gjørdi sær ómak.

Tríggjar vikur eftir at Janus var komin, hevði Erika føðingardag, og hann skuldi haldast við einari lítlari veitslu.

"Men Janus", segði Jens. "Hvussu við Janusi?"

"Tað er jú synd", helt Erika, "lat okkum bjóða honum við".

Vit samdust um at spyrja Lis og Georg. Tey hugdu hvørt upp á annað.

"Nei takk!" segði Lis, "skulu vit hava hann at sita og gløða eftir okkum alt kvöldið? Eru tit rættsiktað?" "Nei", segði Georg, sjálvandi argar tað hann, um vit útihýsa honum, men hann hevur einki við okkum at gera. Bjóða vit honum við einaferð, so sleppa vit ikki av við hann aftur". Vit

Tað var gott, at onkur
annar gjørdi tað av,
hugsaði eg, so nýttist mær
ikki at hava ringa
smávitsku.

máttu geva honum rætt, vit skuldu sleppa undan Janusi, so vit lótu við gleði

spurningin falla. Tað var gott, at onkur annar gjørdi tað av, hugsaði eg, so nýttist mær ikki at hava ringa samvitsku.

Kvøldið eftir, tá vit høvdu etið og drukkið kaffi, fóru vit inn á kamarið hjá Lis at spæla plátur og dansa, men tað var ikki so stuttligt, sum tað plagdi at vera, tí har manglaði eitt mannfólk, so ein genta var stök. Eg stóð og skifti plátu, tá Lis kom yvir til mín og spurdi, hvussu vinur okkara mundi hava tað í kvøld?. Eg visti, hvønn hon meinti við og helt fyri, at hann mundi keða seg. Eg fór eitt ørindi inn á kamarið, á vegnum aftur møtti eg Janusi. "Vónandi larma vit ikki ov illa", skundaði eg mær at siga, "vit skulu nokk gevast so tíðliga, at tú fært náttarfrið". "Tað ger einki", segði hann ótýðiliga. Hann stóð við einari fløsku í hondini, men eg læt sum einki og fór inn til hini. Seinni, meðan eg dansaði við Georg, segði eg honum, at eg hevði møtt Janusi við fløsku í hondini. "Eini fløsku?" "Ja, eg haldi tað var kirsubervín. Hann keypti hana helst, tá hann sá okkum fyrireika veitsluna og ætlaði sær at lata sín part". "Vit vilja IKKI síggja hann her inni!!" segði Georg. "Nei, mær hevði heldur ikki dámt at dansað við honum, so hann má heldur ugga seg við víninum sjálvur".

Ein summarmorgun kom Lis inn til mín í øðini. "Nei, nú finni eg meg ikki í hesum longur", segði hon. "Í hvørjum?" "Janusi, eg havi júst verið í bað og gekk frá baðiverilsinum í berari bæðikápu, og so stóð hatta djórið har og gløddi beint við kamarsdyrnar hjá mær". "Ná", segði eg. "Hann sá andstyggiligur út, heilt reyður í andlitinum. Tað er ikki at halda út. Eitt sovorðið svín!" Eg visti ikki, hvat eg skuldi siga. Eg skilti ikki hennara vreiði, tí Janus gjørdi ongum nakað, harafturat var hon í bæðikápu.

"Tað ringasta er tó, at eg havi kamar yvir av hansara. Eg kenni á mær, at hann lúrir eftir mær, tað gongur mær upp á nervarnar. Hevði eg bara kunnað skift um við onkran annan. – Nei, tað besta hevði verið, um vit

kundu fingið Janus at flutt hiðani. Georg og eg hava tosað um tað fyrr.”

”Hvussu í allari viðu verð kunnu tit gera tað?” ”Á, vit lata hann kenna á sær, hvat vit halda um hann, tað hava vit loyvi til.”

Eg var líkasæl. Eg hevði vant meg við Janus, og legði neyvan merki til hansara. Hann gjørdi seg ikki inn á nakran.

Eg var líkasæl

”Eg skilji hann ikki”, segði eg, ”tað tykist, sum hann endiliga vil koma saman við okkum, hóast hann má kenna á sær, at vit vilja einki hava við hann at gera. Og hví júst okkum? Hann hevur eftir øllum at døma ongar vinir, hann er altíð heima við hús.” ”Á, tað munnu vera nógvir Janusar, sum hann kann koma saman við. Hann vil verða meira enn hann er.“

Eg grundaði eitt sindur yvir tað. Vóru vit meira enn Janus? Soleiðis byrjaði forfylgingin av Janusi. Hann mátti kenna tað á sær, men hann broytti ikki atburð, hann helt út. Hann var altíð fólkaligur og vinarligur, og kom hann at lána okkurt, royndi hann altíð at standa í hurðini og práta. Hann heilsaði uppá okkum øll við einum smíli, sum um vit vóru bestu vinfólk. Hann leyp út at lata upp, hvørja ferð tað ringdi uppá hurðina, hóast hann ongantíð fekk vitjan, og hann var meginpartin av síni frítíð í felagskøkinum. Hann gjørdi alt, hann var mentur fyri at náa síni mál, og eg má viðganga, at hann var djarvur.

Erika, Jens og eg vildu ikki gera nakað, men kampurin tyktist vera av stórum týðningi fyri Lis og Georg. Georg segði, at hann ætlaði at skriva eina søgu um Janus, og tí eygleiddi hann atburð hansara. Og vit kundu ikki lata vera við at flenna, tá ið hann endurgav kapitulin um kynslívið hjá Janusi. Til tíðir kundi Georg gera í so nógv av, hugsaði eg, men flenti eins nógv og hini. Lis segði, at hon vildi hava hann út úr húsinum, tí hann var eitt andskræmiligt, slímut djór. Hetta orðalag hóskaði henni ikki. Hon

undraði meg, tí eg havi kent hana í nógv ár, og ta einu tíðina helt eg hana vera keðiliga og løgna, men hon var nógv broytt. Mær dámdi einki, tá hon bað meg skaffa sær kamarið. Men hon hevði ongastaðni at vera, og tað hevði eisini gingist avbera væl. Hon og Georg funnu skjótt saman.

Nú vóru tey so samd um at plága Janus.

Tá ið Janus var í køkinum, skundaðu tey sær aftaná, so tey kundu siga okkurt óargaligt, men Janus lætst ikki at skilja. Tey vóru javnan úti í gongini og lótust ikki at síggja hann, tá tey møttu honum. Men einki hjálpti. Hann royndi við sama lag at gerast væl við okkum, tó tyktist hann meira mótfallin sum tíðin leið, og hann skeitti verri enn nakrantíð.

Soleiðis gingu fyra – fimm mánaðir. Eitt kvøldið stutt fyri jól vóru vit øll inni hjá Lis og hugnaðu okkum saman við heimabakaðum køkum, sum hon hevði fingið frá mammu síni. Lis hevði innrættað sær kamarið av nýggjum, og eg minnst, at eg sat og ynskti, at eg hevði ráð til eitt slíkt kamar, har var so hugnaligt og rúmligt, men Lis tosaði ikki um at býta um longur.

Sjálvandi bleiv tosað um Janus, sum helt út í tolni. Lis hevði á orði, at Janus ikki kom á gátt longur og helt, at hann ivaleyst var vorðin moyrur. Tá bankaði á hurðina, tey kendu varnu dukini. Vit hugdu hvør at øðrum, Lis risti við høvðinum, men Jens fór at lata upp. Har stóð Janus, líkbleikur við einum handklæði vundnum um hondina. Vit stardu at honum, hann royndi at siga okkurt, men fekk ikki orðið upp. Handklæðið var blóðdálkað. At enda stamaði hann okkurt um ein breyðknív og spurdi, um vit høvdu nakað heftiblastur. "Nei", svaraði Lis, "ikki meira enn til egið brúk". Hon mundi hoyra, hvussu rátt tað ljóðaði, tí hon hugdi bangin upp á okkum. Men Jens bað hann koma við sær inn á baðiverilsí. Vit lætnaðu um hjartað, hann las til lækna, so tað var rímligt, at hann tók sær av tí. Jens var leingi burtur. Tá hann kom aftur, spurdi Georg, um tað var

ringt at sleppa frá honum? "Nei, einki soleiðis". "Var það álvarsamt?", spurdi Erika. "Einki at tosa um, slíkt bløðir meira enn það þínir."

Lis segði einki. Mær rann í hugað nakað, sum eg ekki hevði hugsað um í fleiri ár. Tað var eitt várið, vit vóru farin eina útferð, ein stórus flokkur av børnum. Eingin vildi hava Lis við, tí okkum dámdi hana ikki, men hon hevði hoyrt um túrin og kom við kortini. Hon hevði tað neyvan stuttligt, hon datt og koykti fótin, onkur helt tað vera við vilja, so hon kundi fáa samkenslu. Eingin annar visti um túrin. Lis hevði helst eisini gloymt hann, ella hevði hon?

Eg hevði verið burtur á páskum og pakkaði út, tá Jens kom inn. "Hevur tú hoyrt?"

„Hvat?“

„Um Janus“.

„Hvat hevur hann nú gjørt? Mussa Lis í køkinum?“

"Nei, einki sovorðið. Hann er deyður, hann leyp á sjógv".

Eg setti meg á gólvið og hugdi upp á hann:

"Harragud, tað er ræðuligt!".

"Ja, eg hugsi tað var hósdagin. Eg sat í kamarinum hjá Georg, og Janus kom inn at læna eina sigarett, tað var halgidagur, teir mundu vera ringastir hjá honum, hann kendi jú ongan. Georg segði, at hann ongar átti, men tað var so óheppið, at pakkin lá á á borðinum fullur av sigarettum, og vit sótu báðir og royktu. Eg tímdi ikki at blanda meg uppí – tað hava vit ongantið gjørt. Síðani hava vit ikki sæð hann, men sunnudagin ringdu tey til frú Henriksen og søgdu, at tey høvdu funnið hann".

"Men hatta við sigarettinum kann ikki vera orsøkin", segði eg.

"Sjávandi ikki. Tað var nóg mikið bara at vera Janus. At vera so einsamallur", segði Jens.

„Hvat siga Lis og Georg?“

"Hvat skulu tey siga? Tey halda tað vera syrgiligt og óhugnaligt. Hvat annað skulu tey halda?"

"Erika græt, og hon er helst tann einasta, sum hevur gjørt tað. Janus hevði neyván aðra familju enn frú Henriksen".

"Tey vóru nú hørð við hann. Skilti tú, hvat tey vildu við tí?"

"Eg veit ikki. Men eg havi hugsað um Georg, eg kendi hann einki soleiðis. Av eini ella aðrari orsök var hann illa umtóktur og hevur uttan iva havt eina trupla skúlagongd. Hann hevur havt sítt at hevna, kanst tú ætla. Hvussu við Lis? Tú kennir hana frá fyrr?

"Ja", segði eg, "ja, kanska".

Jens reistist. Hann steðgaði á í hurðini. „Eg kendi sum sagt lítið til Georg, men eg gekk í sama flokki sum beiggi hansara, teir líktust nógv og hann var eg við til at arga, minnst eg. Men sum barn hugsar tú so stutt. –

- Og síðani er tað ov seint."

- Og síðani er tað ov seint!